

JAARGANG 19

JULI/AUG. 2022

NR. 7/8 - 205

R

ECHTSTREEKS

MAANDBLAD VOOR EVANGELISATIE EN GELOOFSOPBOUW

DEZE MAAND:

3 VAN DE REDACTIE

Verleden, heden en toekomst

4 HET JOHANNES EVANGELIE

Deel 1 - Een inleiding en samenvatting ervan

6 SIMSON, DE BELOOFDE VERLOSSER

Simson was het instrument dat God ging gebruiken voor de verlossing van Zijn volk. Zodra de Geest van God hem aangreep, was hij onoverwinnelijk – een indrukwekkend kanaal van goddelijke, bovennatuurlijke kracht.

7 BESTUDEER DE SCHRIFTEN

8 REPLY

De slang in Genesis 3

9 WOORDSTUDIE

De redelijke, onvervalste melk

10 HET BOEK JESAJA

Deel 18 - De Heilige van Israël

11 ONESIFORUS

Deel 2 - een man die barmhartigheid bewees

COLOFON

Doelstelling

'Rechtstreeks' is een maandblad voor evangelisatie en geloofsopbouw. De apostel Petrus schreef aan de gelovigen destijds: '...groeit op in de genade en kennis van onze Heer en Heiland Jezus Christus' (2 Petr. 3:18). Vanuit de overvloed aan geestelijk voedsel in Gods Woord willen we graag op deze wijze iets uitdelen.

Digitaal magazine

'Rechtstreeks' is een digitaal blad, dat u gratis kunt ontvangen, wanneer u zich aanmeldt op:

<https://www.oudesporen.nl/>

Elf keer per jaar wordt dit blad als pdf gepubliceerd. Een pdf is met het programma **AcrobatReader®** (een gratis programma van Adobe) te lezen. Reeds gepubliceerde nummers van 'Rechtstreeks' zijn te downloaden op de site:

<https://www.oudesporen.nl/rechtstreeks>

Redactie

Hugo Bouter; Ger de Koning; Gerard Kramer; Jan-Paul Spoor.

Verantwoording

Naast de verantwoordelijkheid die elke auteur heeft voor de artikelen die hij schrijft, is de redactie verantwoordelijk voor publicatie ervan. Dit houdt niet in, dat de redactie het noodzakelijkerwijs 100% eens is met alle gedachten die de auteur in zijn artikelen uit. De lezer wordt aangeraden te doen wat 1 Thessalonicenzen 5:21 ons leert.

Copyright

De meeste artikelen in dit blad zijn auteursrechtelijk beschermd. Verdere openbaarmaking en/of verveelvoudiging daarvan in welke vorm dan ook is slechts toegestaan na toestemming van de redactie.

Correspondentieadres

Gouwestraat 20
4388 RC Oost-Souburg Nederland
Telefoon: (0118) 467462
E-mail: info@oudesporen.nl

VAN DE REDACTIE

VERLEDEN, HEDEN EN TOEKOMST

Gerard Kramer

De Bijbel schrijft over het heden, het verleden en de toekomst, en altijd op een verfrissende, verkwikkende manier. Gods Woord is levend en krachtig! Daaraan moest ik denken bij het doornemen van de artikelen in dit zomernummer van Rechtstreeks. Ik loop ze even langs:

Iedereen die het Nieuwe Testament voor het eerst leest, vraagt zich af waarom daarin maar liefst vier evangeliën staan. Al jong heb ik geleerd dat elk evangelie een eigen karakter heeft, en het leven en werk van de Heer Jezus vanuit een eigen invalshoek beschrijft. Ze vullen elkaar op een prachtige manier aan. Daarom is het goed dat het artikel over het evangelie naar Johannes – naar J.N. Darby – begint met de verschillen tussen dit evangelie en de andere drie. Een citaat: *‘Daarom vinden we in dit evangelie geen geslachtsregister van de Heer. Johannes houdt zich niet bezig met Zijn afstamming van Abraham en David, de stamvaders van de belofte, zoals Mattheüs dit doet. Hij gaat Zijn afkomst ook niet na tot op Adam, om Hem voor te stellen als de Zoon des mensen die is gekomen tot zegen van de mens, zoals Lukas doet. En Hij spreekt evenmin onmiddellijk over Zijn actieve dienst als de grote Profeet die beloofd was, zoals Markus doet.’*

In het artikel *Simson, de beloofde verlosser* laat Hugo Bouter zien op welke manier Simson een type van Christus is: *‘Simsons optreden gaf de eerste aanzet tot Israëls verlossing. Deze taak zou uiteindelijk worden bekroond door de overwinningen van David, die meer nog dan Simson een type was van de Messias, de grote Verlosser van Gods volk.’*

Het is interessant dat zowel Simson als David in hetzelfde rijtje van geloofshelden worden geplaatst (Hebr. 11:32). Voor ons als nieuwtestamentische gelovigen is de zinspeling duidelijk genoeg: de lijn loopt van Simson naar David en vervolgens naar Christus, de grote Zoon van David. Alleen Hij kon de verlossing werkelijk voltooien. Wij willen dan ook alle aandacht op Hem laten vallen als de grote Redder van Zijn volk.’

Dezelfde auteur schrijft in zijn *Reply* over het spreken van de slang iets wat elke Bijbellezer ter harte moet nemen: *‘We moeten de Schrift dus in de eerste plaats lezen zoals de onbevange lezer dit doet, en de mededelingen over het spreken van de slang en de letterlijke oordelen over het dier nemen zoals ze er staan.’*

Mijn WoordStudie gaat deze keer over de vraag wat Petrus heeft bedoeld met het voor moderne lezers misschien toch wel raadselachtige begrip *‘de redelijke, onvervalste melk’*, waarnaar wij als pasgeboren kinderen behoren te verlangen. Wat is *‘redelijke melk’*?

In zijn artikelenreeks over het boek Jesaja maakt Ger de Koning n.a.v. Jesaja 44:6-8 een opmerking die laat zien hoe bemoedigend en actueel ook dit deel van Gods Woord is: *‘Er is geen andere God dan de HEERE. Hij is hun Verlosser’* (vers 6; Jes. 41:14; 43:14). *Hij is ook ‘de Eerste’ en ‘de Laatste’* (zie ook Jes. 41:4; 44:6). *‘De Heer Jezus noemt Zichzelf ook drie keer zo (Openb. 1:17; 2:8; 22:13). Dat toont aan dat Hij God is. Hij heeft alles gemaakt en daarbij alles zijn plaats gegeven. Dat geldt voor de schepping en ook voor de volken. Alles in de schepping vormt een harmonieus geheel. Hij bepaalt ook de toekomst en maakt die bekend. Als die God hun onbeweeglijke Rots is, voor wie zou Zijn volk dan nog bang zijn en op de afgoden willen vertrouwen?’*

In zijn artikel over het huisgezin van Onesiforus doet Kris Tavernier een belangrijke aanbeveling: *‘Het is voor gezinnen niet altijd gemakkelijk om een lid van het gezin als dienstknecht in het evangelie te missen op bepaalde momenten. Het kan de man of de vrouw des huizes zijn, of een van de kinderen of afwisselend een van die allen. Het wordt soms te vaak als vanzelfsprekend aangenomen dat iemand steeds beschikbaar is, of bepaalde taken op zich neemt. Maar daar moet het hele gezin achter te staan, want elk gezinslid brengt hierbij de nodige offers. Dat wordt maar al te vaak vergeten. Laten we dus oog hiervoor hebben en ook de gezinsleden ‘achter de schermen’ (en vergeet daarbij vooral niet de kinderen) van tijd tot tijd bemoedigen en een uiting van waardering en dankbaarheid uitspreken.’*

Gods zegen toegewenst bij het lezen van dit nummer van Rechtstreeks – en als u met vakantie gaat: ook een fijne vakantie gewenst! Namens de redactie, Gerard Kramer

HET JOHANNES EVANGELIE

DEEL 1 - EEN INLEIDING EN SAMENVATTING ERVAN

Vrij naar J.N. Darby

Verschillen met de andere evangeliën

In dit evangelie vinden we de Persoon van de Heer als het Woord van God, dat vlees geworden is. We zien Hem vooral als het leven en het licht van de mensen, als de grondslag van alle zegen. Zijn verzoeningswerk is ook de grondslag van de nieuwe schepping, waarin de zonde geen enkele plaats meer heeft, en de grondslag van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde waarin gerechtigheid zal wonen (Joh. 1:29). Daarom vinden we in dit evangelie geen geslachtsregister van de Heer. Johannes houdt zich niet bezig met Zijn afstamming van Abraham en David, de stamvaders van de belofte, zoals Mattheüs dit doet. Hij gaat Zijn afkomst ook niet na tot op Adam, om Hem voor te stellen als de Zoon des mensen die is gekomen tot zegen van de mens, zoals Lukas doet. En Hij spreekt evenmin onmiddellijk over Zijn actieve dienst als de grote Profeet die beloofd was, zoals Markus doet.

Wat Johannes ons toont, is een goddelijk Persoon in deze wereld: het vleesgeworden Woord. Verder vinden we in aansluiting daarop de belofte van de Trooster die zou komen (hst. 14-16). De Heilige Geest zou hier op aarde de plaats van de Heer Jezus innemen, nadat de Heer was teruggekeerd naar de Vader. Dit alles staat in tegenstelling tot de dingen van het jodendom. Aan het einde van het evangelie vinden we nog een kort overzicht van het hele verloop van de bedelingen tot aan het duizendjarig Vrederijk.

Johannes 1

Het eerste deel van hoofdstuk 1 is een inleiding, die ons de Persoon van de Heer Jezus voorstelt (vs. 1-18). De eerste verzen spreken in algemene zin over Zijn natuur en de gevolgen van Zijn verschijning (vs. 1-5). Dan krijgen we het getuigenis van Johannes de Doper over de Heer en de uitwerking van Zijn komst (vs. 6-11), maar ook het resultaat van het werk van Gods genade (vs. 12-13). Daarop vinden we de vleeswording van het Woord en de openbaring van Zijn heerlijkheid (vs. 14-18).

Daarna volgt het getuigenis van Johannes de Doper over de verschillende heerlijkheden van de Heer Jezus in Zijn werk voor de mens (vs. 19-34). Hij zou het Lam van God zijn. Hij zou Zelf met de Heilige Geest dopen. En Hij wordt hier erkend als de Zoon van God, doordat de Geest op Hem neerdaalt. In de verzen 35-43 zien we wat in historisch opzicht het gevolg was van het getuigenis van Johannes: het bracht de discipelen bij Jezus. Op deze dag wordt er voor 't eerst daadwerkelijk vergaderd. Maar vanaf vers 44 vergadert de Heer Zelf.

Deze drie dagen omvatten de periode van het overblijfsel tijdens Zijn leven op aarde, het tijdperk van de gemeente en de tijd waarin het overblijfsel Hem straks zal erkennen als de Zoon van God en de Koning van Israël. Nathanaël is hier de vertegenwoordiger van dit overblijfsel. Maar als de Heer in dit karakter wordt erkend, gebruikt Hijzelf nog een andere titel met een wijdere strekking: Hij is de Zoon des mensen, die door de engelen wordt gediend. We moeten er vooral op letten dat Christus het Middelpunt van de Zijnen is (vs. 40). Dit is een goddelijk Middelpunt, want Hij is God geopenbaard in het vlees. Een ander middelpunt zou ons van God aftrekken. Omdat de wereld onder het oordeel ligt, zondert Christus ons hieruit af en brengt Hij ons in verbinding met Zichzelf. Hij vergadert de Zijnen tot Zich. Hij kan dit doen omdat Hij goddelijke rechten daartoe heeft. Hij is God Zelf, die Zich in de vleeswording op een nieuwe wijze heeft geopenbaard.

In de tweede plaats vinden we hier ons pad door de wereld: 'Volg Mij' (vs. 44). Hij is niet alleen het Middelpunt, maar Hij wijst ons ook de weg door de wereld, want Hij is er als Mens doorheen gegaan. In vers 52 vinden we nog een derde kenmerk: de hemel opent zich boven deze unieke Mens, en de engelen dienen Hem. Hij is als Mens het aandachtspunt van een geopende hemel. Daarentegen geldt voor ons hetzelfde als voor Stefanus: de hemel gaat voor ons open om ons daar de Zoon des mensen aan Gods rechterhand te laten zien. De verheerlijkte Heer is het Middelpunt van onze aandacht.

Johannes 2 tot 7

In hoofdstuk 2 zien we het profetische karakter van de derde dag: het bruiloftsfeest wordt gevierd, maar er vindt ook een reinigend oordeel plaats. Dat zijn de dingen die in Israël zullen gebeuren aan het begin van het duizendjarig rijk. De laatste verzen tonen heel duidelijk dat de Heer Zich niet kon verbinden met de mens in zijn natuurlijke toestand. Hij kon Zich niet toevertrouwen aan de mens, die Hem alleen aannam met het inzicht van het vlees (vs. 23-25).

De mens moest namelijk opnieuw geboren worden, zoals de Heer in hoofdstuk 3 uiteenzet. Dat geldt zelfs met het oog op de aardse beloften die aan Israël zijn gedaan. Maar Gods gedachten voor de mens gaan verder en hebben betrekking op de hemel, waaruit de Zoon des mensen neerdaalde en waarvan Hij getuigde en waar Hij naar Zijn godheid woonde. God had de wereld lief. Maar Hij gaf Zijn Zoon, opdat ieder die persoonlijk in Hem geloofde, niet verloren zou gaan. Dit brengt ons bij het kruis, de verhoging van de Zoon des mensen en de overgave van de Zoon van God. Het vindt plaats, omdat het waarachtige licht in de wereld gekomen is en de mensen de duisternis liever hebben gehad dan het licht. Dit is een heel belangrijke waarheid, die buiten de grenzen van Israël gaat. Want de hemel is nu volkomen geopenbaard door de Heer Jezus, naar de kennis die Hij ervan heeft; en de mens is door het geloof in Hem geschikt gemaakt voor de hemel.

De woorden van Johannes de Doper sluiten daarop aan. Zijn eigen getuigenis droeg een aards karakter, maar dat van de Heer was goddelijk en hemels. Verder had de Vader alle dingen in Zijn hand gegeven (3:35). Wie in Hem gelooft, heeft eeuwig leven. Wie niet gelooft, zal het leven niet zien en de toorn van God blijft op hem rusten. Dit alles vond plaats vóór het openbare optreden van de Heer, want Zijn

publieke dienst begon pas nadat Johannes in de gevangenis was geworpen.

De jaloezie van de Joden verdreef de Heer uit Judea (4:1-2). In de geschiedenis van de Samaritaanse vrouw zien we dan in beginsel de nieuwe dingen die het jodendom overtreffen. God is namelijk tegenwoordig op aarde, hoewel in vernedering; en Hij is niet gekomen om te eisen maar om te geven. Dit wekt vertrouwen om van Hem te vragen, en Hij voldoet aan het verlangen dat er is. Hij geeft de geestelijke zegen die het hart begeert: namelijk een bron die in ons opspringt tot in het eeuwige leven. Maar de natuurlijke mens kan de geestelijke dingen niet aannemen. God moet eerst het geweten aanraken door het Woord. Als dat gebeurt, erkent men het ook als een werk van God. Dan leert men Christus kennen als de Heiland van de wereld. Het heil is wel uit de Joden, maar het blijft niet tot hen beperkt. God is een Geest, en men moet Hem aanbidden in geest en waarheid. De Vader – de Naam die nu in genade is geopenbaard – zoekt zelfs degenen die Hem zó aanbidden, terwijl Hij in alles voorziet wat een behoeftig hart nodig heeft. In dit werk van de genade vindt de Heer Jezus Zijn vreugde.

Hoofdstuk 5 illustreert dat de wet ondanks alle inzetten geen blijvende zegen tot stand kon brengen, omdat de wet krachteloos is door het vlees. Maar nu is niet de mens aan het werk, maar God Zelf. De Vader en de Zoon kunnen geen rust vinden in een situatie van zonde en ellende; zo'n sabbat kunnen Zij niet erkennen. Maar zoals de Vader leven heeft in Zichzelf, zo heeft Hij ook de Zoon gegeven leven te hebben in Zichzelf. Daarom maakt de Zoon levend wie Hij wil. Verder heeft de Vader heel het oordeel aan de Zoon gegeven, opdat allen de Zoon eren, zoals zij de Vader eren. Er is geen verwarring tussen deze beide manieren waarop Hij geëerd wordt. Want wie Zijn woord hoort en in de Vader gelooft die Hem heeft gezonden, die heeft eeuwig leven en komt niet in het oordeel; maar hij is uit de dood overgegaan in het leven. Er is dus zowel een opstanding ten leven als een opstanding ten oordeel.

De Heer wordt hier als het leven zelf voorgesteld aan de verantwoordelijkheid van de mens. Er zijn vier getuigenissen die dit bevestigen: het getuigenis van Johannes de Doper, dat van de werken van de Heer, dat van de Vader en dat van de Schriften (vs. 33-39). Maar de Joden wilden niet tot Hem komen om het leven te ontvangen. De Heer kwam in de naam van de Vader, maar ze wilden Hem niet aannemen. De antichrist zal in zijn eigen naam komen, en hem zullen ze wel aanvaarden. Maar nu verwierpen ze niet alleen de Heer en Zijn woorden, maar ook wat Mozes over Hem had

geschreven. Dat maakte hun verantwoordelijkheid nog groter.

Hoofdstuk 6 geeft ons een beeld van de volgorde van Gods wegen, zoals die in Christus gestalte kregen. Men erkende Hem als de Profeet, maar Hij wilde nog niet dat men Hem Koning maakte. Voorlopig is Zijn plaats hierboven in de hemel, om als Priester voor de Zijnen tussenbeide te treden. In die tijd moeten de discipelen zonder Hem de storm weerstaan. Maar als Hij Zich weer bij hen voegt, komen ze direct aan land. Dit wordt hier verbonden met het Pascha en de wonderbare spijziging, die aantoonde dat Christus Jahweh is. Hij verzadigt de armen van Zijn volk met brood (Ps. 132:15). Maar Hij stelt Zichzelf nu voor als het ware brood uit de hemel. Hij is het brood van God, dat uit de hemel is neergedaald en aan de wereld leven geeft. Men moet Hem in het geloof aannemen als het vleesgeworden Woord, maar ook als de gestorven Heiland. Want niemand heeft leven in zichzelf. Maar dit is iets dat geestelijk moet worden verstaan: men kan Hem alleen aannemen in het geloof en zich zo met Hem voeden. Bovendien was de Heer niet alleen neergedaald om Zijn leven te geven, Hij zou ook als de Zoon des mensen opvaren naar de plaats waar Hij tevoren was (6:62).

Maar de toestand van de Joden, Zijn broeders naar het vlees, werd gekenmerkt door ongeloof (7:5). De Heer wilde Zichzelf nu niet aan de wereld openbaren. Het is hier de tijd van het Loofhuttenfeest, maar in plaats van Zijn zichtbare tegenwoordigheid op aarde belooft Hij de Geest aan allen die geloven. In hoofdstuk 4 zagen we de Heilige Geest als de bron die in ons opspringt tot in het eeuwige leven. Maar hier in hoofdstuk 7 zien we de Geest als stromen van levend water, die uit ons binnenste vloeien. Verder wordt er in dit hoofdstuk onderscheid gemaakt tussen de Joden uit Judea, en de menigte uit Galilea, etc.

Johannes 8 en 9

In hoofdstuk 8 vinden we de verwerping van Zijn woorden, in hoofdstuk 9 de verwerping van Zijn werken. Christus is het Licht van de wereld, dat licht werpt op iedereen. Maar Hij houdt Zich niet alleen bezig met grove zonden; Hij openbaart aan het geweten van de mens diens zondige staat. Verder is Hij ook het licht dat ons voorgaat en dat we moeten volgen. Het woord dat Hij sprak, was de absolute uitdrukking van Zijn wezen (8:25). Hij is van boven, terwijl de ongelovige mens van beneden is. Wie Christus verwerpt, is uit de duivel, die een leugenaar en moordenaar is en niet in de waarheid bleef. Maar de Heer Jezus is God, de IK BEN (8:58). De Joden verwerpen Hem echter.

In hoofdstuk 9 opent Hij de ogen van een blindgeborene. Het slijk dat de Heer gebruikte, was op zichzelf niet voldoende om hem ziende te maken. Hij moest zich ook gaan wassen in de vijver Siloam, wat vertaald wordt door: uitgezonden (9:7). Het slijk spreekt van de menswording van de Heer. Als we Hem alleen als Mens leren kennen, is dat niet voldoende om onze ogen te openen. Dat gebeurt pas als we Hem door de wassing met het water van het Woord ook aanvaarden als de Zoon Die van de Vader is uitgegaan. De blindgeborene erkent Hem eerst als de Profeet, en dan als de Zoon van God door het geloof in Zijn woord. Dit leidt tot zijn verwijdering uit de synagoge. Zo worden de schapen uitgedreven, maar de Herder gaat voor hen uit.

SIMSON, DE BELOOFDE VERLOSSER

Hugo Bouter

‘Want zie, u zult zwanger worden en een zoon baren. En er mag geen scheermes op zijn hoofd komen. Want het jongetje zal van de moederschoot af als nazireeër aan God gewijd zijn, en hij zal beginnen Israël te verlossen uit de hand van de Filistijnen’ (Richt. 13:5).

Simson en de Filistijnen

Deze overdenking vormt een inleiding tot het leven en de dienst van Simson. Richteren 13 tot 16 staan duidelijk in het teken van het grote conflict met de Filistijnen. Van Simson loopt er een lijn naar David en uiteindelijk naar Christus, de ware Verlosser.

Bij de aankondiging van de wonderbare geboorte van Simson zei de Engel van de Here tegen de vrouw van Manoach (haar eigen naam wordt niet genoemd), dat de zoon die zij zou baren een begin zou maken met de verlossing van Israël uit de hand van de *Filistijnen*. Het is treffend te zien hoe nauwkeurig Gods Woord is, zelfs tot in de details. Allereerst zien wij hier dat de Filistijnen in die dagen de grootste vijand van de Israëlieten waren; zij vormden in feite een bezettende macht (vgl. 10:7; 14:4 en 15:11). Veelzeggend is ook de opmerking aan het slot van Richteren 15, die zegt dat Simson het volk Israël twintig jaar richtte in de dagen van de Filistijnen (15:20). Tegen deze formidabele tegenstander moesten ook achtereenvolgens Samuël, Saul en David het opnemen, zoals blijkt uit de boeken 1 en 2 Samuël.

In de tweede plaats valt op dat Simson slechts een *begin* zou maken met Israëls verlossing uit de hand van de Filistijnen. De uiteindelijke verlossing uit de macht van deze aartsvijand was niet het werk van een richter of rechter, maar van koning David, de man naar Gods hart (2 Sam. 5:17-25; 8:1). Simsons optreden gaf de eerste aanzet tot Israëls verlossing. Deze taak zou uiteindelijk worden bekroond door de overwinningen van David, die meer nog dan Simson een type was van de Messias, de grote Verlosser van Gods volk. Het is interessant dat zowel Simson als David in hetzelfde rijtje van geloofshelden worden geplaatst (Hebr. 11:32).

Voor ons als nieuwtestamentische gelovigen is de zinspelend duidelijk genoeg: de lijn loopt van Simson naar David en vervolgens naar Christus, de grote Zoon van David. Alleen Hij kon de verlossing werkelijk voltooien. Wij willen dan ook alle aandacht op Hem laten vallen als de grote Redder van Zijn volk. En achter de Filistijnen, die de afgoden dienden (de boze geesten, 1 Kor. 10:20), ontwaren wij de macht van de satan, Gods grote tegenstander. Christus heeft glorieus

over hem getriomfeerd.

Het boek Richteren vermeldt verder nog een overwinning van Samgar op de Filistijnen. Hij versloeg zeshonderd man met een prikstok voor ossen (3:31). Dit lijkt een beetje op Simsons strijd in Richteren 15, waarbij hij met een ezelskaak (ook een verachtelijk wapen) maar liefst duizend man dood sloeg (15:15). Volgens 1 Samuël 13:19-22 lieten de Filistijnen niet toe dat de Hebreëen zwaarden of speren maakten. Zo zwaar drukte het Filistijnse juk op hen in de dagen van Saul, en dat zal ten tijde van Simson niet anders zijn geweest.

De geboorte van de verlosser

Een ander belangrijk punt is dat de geboorte, het leven en het optreden van Simson een daad was van Gods soevereine *genade*. De Israëlieten hadden er niet om gevraagd, en ze hadden het ook niet verdiend. Wij lezen in Richteren 13 geen woord van berouw over het kwaad dat ze hadden bedreven en dat de aanleiding vormde om hen in de hand van de Filistijnen over te geven, in totaal veertig jaar lang, tot in de dagen van Samuël (13:1; 15:20; 1 Sam. 7:2vv.). Met de uitdrukking ‘wat slecht was in de ogen van de Here’ wordt bedoeld de zonde van afgoderij. De Israëlieten dienden de afgoden van de omringende volken, en er was geen bekering tot de levende en waarachtige God. Er was geen gebed om verlossing uit de macht van de vijand, en ook geen verootmoediging voor Gods aangezicht – zoals bij eerdere gelegenheden toen de Israëlieten in nood verkeerden en tot God riepen (3:9,15; 4:3; 6:7; 10:10vv.).

Toch gaf God een verlosser, hoewel Hij Zijn volk veertig jaar lang – dit getal staat in de Bijbel meestal voor een complete periode van beproeving – overgaf in de macht van de tegenstander. Het was pure genade van God, zoals ook de zending van Zijn Zoon een daad van pure genade was na al het falen van de eerste mens. Dit kon alleen voortvloeien uit Gods grote goedheid en barmhartigheid. God dacht aan Zijn volk. Hij had medelijden met hen en Hij zag naar hen om. In Manoach en zijn vrouw zien wij een ‘gelovig overblijfsel’, zoals dat er ook was ten tijde van de komst van Christus te midden van Zijn volk (zie de eerste hoofdstukken van het Lucasevangelie). Zij verlangden er wel naar de Here te dienen en Hem te eren. Manoach bracht dan ook een brandoffer en een graanoffer en offerde dit op een rotsaltaar aan de Here (13:19-20).

In dit gelovige gezin werd Simson geboren, uit ouders die een persoonlijke ontmoeting met de Here hadden gehad; want de Engel van de Here verscheen aan hen beiden (13:21-22). En Simson was van de moederschoot af aan God gewijd, geheel afgezonderd voor Zijn dienst. Vanaf zijn geboorte was hij een nazireeër¹ (13:5).

Simson was het instrument dat God ging gebruiken voor de verlossing van Zijn volk. Zodra de Geest van God hem aangreep, was hij onoverwinnelijk – een indrukwekkend kanaal van goddelijke, bovennatuurlijke kracht.

Overzicht van Simsons leven

Richteren 13 beschrijft zijn geboorte en jeugd, Richteren 14 zijn huwelijk en het raadsel dat aanleiding gaf tot een eerste confrontatie met de Filistijnen. In Richteren 15 bereikte Simsons strijd met de Filistijnen een voorlopig hoogtepunt.

1) Dat betekent ‘gewijde’

Hij sloeg hun de ruggengraat stuk, een zware slag, nadat hij eerst de oogst van de Filistijnen had vernietigd. Toen de mannen van Juda hem als een gevangene wilden uitleveren, sloeg hij met een kaakbeen nog eens duizend man van de Filistijnen dood. Dit hoofdstuk eindigt met de afsluitende opmerking dat hij Israël twintig jaar richtte (15:20).

Hoofdstuk 16 beschrijft vervolgens Simsons val en levenseinde. Dit hoofdstuk heeft het karakter van een aanhangsel, maar het vertoont ook parallellen met de hoofdstukken 14 en 15. Zo was er twee keer een geheim in Simsons leven, dat hij op aandringen van een vrouw moest prijsgeven. Tweemaal vinden wij ook een gebed van Simson. Het ging helaas snel bergafwaarts met de richter van Israël, niet alleen in morele en geestelijke zin, maar ook in letterlijk opzicht (16:1, 4). Want Simson eindigde zijn leven in de gevangenis van Gaza, waar hij geboeid met twee koperen ketenen slavenarbeid moest verrichten. Nadat Delila (die naam betekent 'behaagziek') hem had beroofd van zijn morele en geestelijke kracht als nazireeër en van het teken van zijn toewijding aan God (zijn lange haar), verloor hij ook zijn uiterlijke kracht, zijn vrijheid en zelfs zijn gezichtsvermogen.

Dit droevige einde werd echter goedge maakt door het feit dat God hem nog éénmaal sterk maakte. Simson boog zich met kracht tussen de beide middelste zuilen waarop de tempel van Dagon rustte, zodat het gebouw instortte boven de aanwezigen (ongeveer drieduizend mannen en vrouwen). Zo waren de doden die hij in zijn sterven heeft gedood, talrijker dan die hij in zijn leven had gedood. Bovendien werd hij niet begraven in het land van de vijand, maar in het familiegraf, het graf van zijn vader Manoach (deze naam betekent 'rust') (16:30-31).

Verder moeten wij nog wijzen op een groot verschil tussen Simsons optreden en dat van eerdere richters die Israël richtten. Simson stond namelijk helemaal *alleen*. Zoals een Antipas stond hij op een gegeven moment zelfs helemaal alleen tegenover zijn eigen volksgenoten (15:11-13; vgl. Openb. 2:13). Dit was in eerdere geschiedenissen in het boek Richteren totaal anders. De richters hadden altijd medestrijders, ook al werd hun aantal soms gereduceerd om God alleen de eer te geven voor de overwinning (vgl. Richt. 7:2). Simson had echter geen helpers in zijn strijd tegen de Filistijnen. De Israëlieten berustten in hun lot en kozen niet de zijde van hun bevrijder.

Samson duwt de Pilaren om, door James Tissot

Hoewel Simson vaak *persoonlijke* motieven had voor zijn strijd – zoals vergelding of wraakneming –, was Gods kracht toch in en door hem werkzaam. Dit was opvallend en onloochenbaar. Dit maakte hem te midden van het algehele verval onder Gods volk tot een uniek werktuig van de Geest van God. Zoals Simson door zijn eigen volksgenoten ten slotte werd geboeid en overgeleverd aan de bezettende Filistijnen, zo werd de Here Jezus eveneens door mensen uit Zijn eigen volk gevangengenomen en overgeleverd aan de bezettende Romeinen. Hierin is hij een type van de ware Verlosser die – zelfs verlaten door Zijn discipelen – de strijd geheel alleen moest strijden.

BESTUDEER DE SCHRIJFTEN

Vragen

1. Wie was de eerste voedster waarvan wordt vermeld dat zij werd begraven?
2. Wat at de Heere Jezus na Zijn opstanding uit de doden?
3. Wanneer zal de volgende uitspraak werkelijkheid worden: 'Waar is, dood, uw overwinning?'

Antwoorden

1. Debora, de voedster van Rebekka (Gen. 35:8).
2. Vis en honing (Luk. 24:42).
3. Bij de opstanding (1 Kor. 15:55).

REPLY

DE SLANG IN GENESIS 3

Hugo Bouter

Vraag

Is dit gedeelte over de sprekende slang letterlijk of ook figuurlijk bedoeld? Kunnen we de slang gelijkstellen aan de satan?

Antwoord

Ze zijn niet helemaal gelijk aan elkaar. Maar de ontkenning van de rol van de satan in de hof van Eden gaat in de richting van Bijbelkritisch denken. Dan zou de term 'de oude slang' in Openbaring 12:9 ook een menselijke constructie zijn. Waar blijft dan de goddelijke inspiratie?

Wel is het correct om te stellen dat de slang in Genesis 3 als *werktuig* van de satan is gebruikt om Eva te verleiden. Er is hier trouwens ook sprake van een letterlijke vloek over de slang. Zijn straf was voortaan te moeten kruipen op de aarde en stof te moeten eten (vgl. Jes. 65:25). Bij 'het zaad van de vrouw' en het zaad van de slang is het al weer gecompliceerder en is er ook sprake van een Messiaanse profetie, de eerste in de Bijbel. Het beloofde Zaad van de vrouw, dat is Christus, zou de kop van de slang vermorzelen (Gen. 3:15). Dat is gebeurd op het kruis (vgl. Kol. 2:15). Daarom zal de overste van de wereld worden buitengeworpen (Joh. 12:31). Mensen die Christus vijandig gezind zijn en Hem belasteren, horen echter bij het zaad van de duivel (Joh. 8:44).

Toch is het belangrijk ermee in te stemmen dat de gebeurtenissen rond de zondeval *zintuiglijk waarneembare* zaken waren. Anders ontnemt men het historische

karakter aan dit hoofdstuk en aan de val van Adam en Eva; het is dan slechts een 'beeldverhaal', een geschiedenis met louter symboliek. Zo is het ook met de aard van de *slang* in Genesis 3:1-15. Wat is letterlijk en wat is figuurlijk? Als de slang wordt genoemd, moeten we in eerste instantie aan het letterlijke dier denken. Anders krijgen we een gekunstelde uitleg van de tekst:

1. De kwalificatie dat de slang het listigste van alle *dieren* van het veld was, blijft dan in de lucht hangen.
2. Het oordeel over het dier slaat dan eigenlijk nergens op. Kijk maar naar de onderdelen ervan: (a) vervloekt onder al het vee en onder al het gedierte van het veld, (b) op uw buik zult u gaan, (c) stof zult u eten, (d) constante vijandschap tussen slang en mens. Alleen het laatste punt is eenvoudig te vergeestelijken.
3. Het spraakgebruik in andere passages die bij dit hoofdstuk aansluiten, verliest dan zijn kracht (o.a. Jes. 65:25; Mi. 7:17). Als de Heer tegen Zijn discipelen zegt: 'Wees dus bedachtzaam (of: wijs) als de slangen' (Matt. 10:16), dan roept Hij ons zeker niet ertoe op 'de oude slang', d.i. de satan te imiteren!
4. Men kan dan niet meer zeggen dat de letterlijke slang Eva heeft verleid door haar sluwheid, zoals de apostel stelt (2 Kor. 11:3). Of heeft Paulus zich soms vergist, toen hij over de val van Adam sprak als een letterlijk en historisch gebeuren?
5. Het handelen van de letterlijke slang was ook een illustratie van het verleidende werk van de satan door middel van valse apostelen, zo toont Paulus ons in 2 Korinthiërs 11.

We moeten de Schrift dus in de eerste plaats lezen zoals de onbevengene lezer dit doet, en de mededelingen over het spreken van de slang en de letterlijke oordelen over het dier nemen zoals ze er staan. Alleen in vers 15, dus het *laatste* vers dat over de slang handelt, wordt het perspectief duidelijk verbreed en vinden we de aankondiging van het oordeel dat 'de oude slang' zal treffen. Dit vers bevat de zgn. 'moederbelofte'. Eva's Nageslacht – de Messias – zou eens de kop van de slang, d.i. de satan, vermorzelen. En de satan zou dit Nageslacht de hiel vermorzelen, en wel door een einde te maken aan Zijn levenswandel op aarde (vgl. Luc. 22:53; Joh. 12:31; Rom. 16:20; Openb. 20:2, 10).

Zing voor de Heere een nieuw lied

Zing voor de HEERE een nieuw lied,
speel welluidend met vrolijke klanken
(Psalm 33:3).

Hij legde mij een nieuw lied in de mond,
een lofzang voor onze God (Psalm 40:3).

Zing voor de HEERE een nieuw lied,
zing voor de HEERE, heel de aarde
(Psalm 96:1).

Het nieuwe lied in de psalmen

Zing voor de HEERE een nieuw lied,
want Hij heeft wonderen gedaan (Psalm 98:1).

O God, ik zal een nieuw lied voor U zingen,
met de luit en het tiensnarig instrument zal ik
psalmen voor U zingen (Psalm 144:9).

Zing voor de HEERE een nieuw lied,
Zijn lof zij in de gemeente van Zijn gunstelingen
(Psalm 149:1).

WOORDSTUDIE

DE REDELIJKE, ONVERVALSTE MELK

Gerard Kramer

Vaak heb ik me afgevraagd wat Petrus bedoelt als hij in 1 Petrus 2:2 schrijft: 'Verlangt als pasgeboren kinderen naar de *redelijke*, onvervalste melk'. De 4e druk van de Voorhoevevertaling (1966) voegde daar nog aan toe '[van het woord]' – en 'woord' met een kleine letter; ik kan het ook niet helpen. De eerste drie drukken van de Voorhoevevertaling hadden deze toevoeging tussen vierkante haken niet; die kwam pas in de 4e druk. De opvolger van de Voorhoevevertaling, de Telosvertaling (1982; 2018) heeft die toevoeging vervolgens weer weggelaten. Interessant is dat de toevoeging 'van het woord' wél voorkomt in het Nieuwe Testament van Darby (3e ed., revised, z.j.), gewoon in de tekst, zonder haakjes – maar met een voetnoot waarin Darby zich voor deze vertaalkeuze verantwoordt. Hierover straks meer. Ook de NBV'21 en de Naardense Bijbel hebben de term 'van het woord' gewoon in de tekst staan, zonder haakjes of voetnoot, maar met dit verschil: het woord 'redelijke' ontbreekt bij hen. Kan dat zomaar?

Wat betekent 'redelijk'?

Ik heb mij vaak afgevraagd wat ik mij bij 'redelijke melk' moest voorstellen. Is er dan ook zoiets als 'onredelijke melk'? Sommige uitleggers vertalen *logikos* als 'redelijk', en leggen dat begrip dan uit als 'inzicht gevend' (zo Kelly). Maar eigenlijk is 'wat betekent redelijk?' niet de goede vraag. 'Redelijk' is namelijk de weergave van Gr. *logikos*, dat verder alleen nog voorkomt in Romeinen 12:1 en ook daar vertaald is als 'redelijk', in de zin van 'verstandelijk', 'inzichtsvol', als kwalificatie van Gr. *latreia*, '(gods)dienst'. In die betekenis komt *logikos* voor in heidense filosofische teksten. Een betere vraag is dan ook: wat betekent dat Gr. woord *logikos* precies? Kan het nog iets anders betekenen dan 'redelijk'?

Wat betekent *logikos*?

Interessant is de suggestie van enkele uitleggers om *logikos* in 1 Petrus 2:2 op te vatten als 'figuurlijk', 'niet-letterlijk', 'geestelijk', dus als een synoniem van *pneumatikos* in vers 5, waar sprake is van niet letterlijke, maar 'geestelijke' offeranden. De vraag die dan natuurlijk meteen bij je opkomt, is waarom Petrus in vers 2 dan niet eveneens dat normale woord voor 'geestelijk', *pneumatikos*, gebruikt, maar het toch enigszins raadselachtige *logikos*. De enige parallelplaats in het Nieuwe Testament is, zoals al vermeld, Romeinen 12:1, maar niet iedere uitlegger is ervan overtuigd dat de daar passende betekenis automatisch ook van toepassing is in 1 Petrus 2:2.

Het woord *logikos* is een bijvoeglijk naamwoord, afgeleid van

het zelfstandig naamwoord *logos*. Dat laatste woord komt in het Nieuwe Testament veel voor, en het betekent daar bijna altijd 'woord' of 'Woord', heel soms ook 'rekenschap' of 'reden', 'oorzaak' – maar het betekent nergens 'rede, verstand', een betekenis die buiten het Nieuwe Testament overigens wel voorkomt. Dat betekent dat we er goed aan doen bij een woord dat van *logos* is afgeleid, dicht bij de nieuwtestamentische betekenis van dat woord te blijven. En dan is de weergave van *logikos* als 'van het woord' ineens helemaal niet vreemd! Die betekenis kan weliswaar niet op tekstmateriaal binnen of buiten het Nieuwe Testament worden gebaseerd, maar is zeker verdedigbaar op basis van de Griekse woordvorming. Want woorden op *-ikos* betekenen namelijk standaard 'betrekking hebbend op', in dit geval dus op het 'Woord'.

Zodoende heeft iemand de suggestie gedaan om in plaats van de toch niet zo begrijpelijke term 'redelijke melk van het Woord' zelfs kortweg te vertalen 'Woord-melk'. Melk (Gr. *gala*) wordt in 1 Korintiërs 3:2 en Hebréeën 5:12-13 gebruikt als beeld van de elementaire gedeelten van Gods Woord, tegenover het 'vaste voedsel', de meer moeilijke gedeelten. Petrus lijkt 'melk' hier in 1 Petrus 2:2 echter als een neutrale aanduiding voor het *hele* Woord van God te gebruiken, waarnaar gelovigen behoren te verlangen op dezelfde manier als baby's naar de moedermelk. Hij noemt die melk van het Woord 'onvervalst'. Dat is de weergave van Gr. *adolos*, dat in het Nieuwe Testament alleen hier voorkomt; het betekent letterlijk 'zonder bedrog', vandaar 'zuiver', 'puur', 'echt'.

Conclusie

De vertaling 'de redelijke, onvervalste melk' kan op goede gronden worden vervangen door 'de onvervalste melk van het Woord', zonder het woord 'redelijk', en zonder haakjes. De NBV'21 en de Naardense Bijbel hebben m.i. gelijk. Ik stem niet in met de vertaling van Darby ('the pure mental milk of the word'), want hij vertaalt *logikos* eigenlijk tweemaal. Maar ik voel dezelfde worsteling die hij beschrijft in zijn al genoemde voetnoot, waarin hij stelt: 'Er is geen bevredigende vertaling te geven van *logikos*. Want hoewel het ongetwijfeld de betekenis heeft van 'geschikt voor de rationele / redelijke vermogens' van de geest in tegenstelling tot het lichaam, geloof ik toch dat hier een zinspelende wordt gemaakt op het woord *logos*. Ik heb daarom 'van het Woord' toegevoegd om dit aan te geven'.

HET BOEK JESAJA

DEEL 18 - DE HEILIGE VAN ISRAËL

Ger de Koning

Jesaja 43

Verzen 1-7. De HEERE geeft Zijn volk in deze verzen drie bemoedigingen:

1. Hij is hun Schepper, daarom zal Hij hen nooit verlaten (verzen 1, 7).
2. Hij is hun Beschermers, daarom zal geen macht hen ooit kunnen verdelgen (verzen 2, 5-6).
3. Hij is hun Verlosser, daarom redt Hij hen uit elke denkbare macht en situatie (verzen 3-4).

Dezelfde God Die de hemel en de aarde heeft geschapen, heeft in Zijn liefde ook het volk Israël geformeerd. In Zijn liefde heeft Hij hen ook uit Egypte verlost en hen bij hun naam geroepen. Wat God met Israël heeft gedaan – geschapen, geformeerd, gemaakt (vers 7) – geldt ook voor ons: Hij heeft ons *geschapen* in Christus, Hij formeert of *verandert* ons door de werking van de Heilige Geest en Hij zal ons *volmaken* bij de komst van Christus.

Verzen 8-13. De HEERE verklaart dat het volk Israël 'getuigen' van Hem zijn. Zij getuigen ervan dat Hij exclusief en eeuwig in het verleden, en in de toekomst, God is. Zij getuigen ook ervan dat Hij alleen de Heiland is. Het feit van het ontstaan van Israël en dat Israël nog steeds bestaat, is het bewijs en het getuigenis van het feit dat de God van Israël de enige, ware God is.

Verzen 14-15. Met het oog op hun bevrijding geeft God in vers 15 door Zijn Naam een viervoudige herinnering aan Zijn volk van Wie Hij is:

1. Hij is de 'HEERE', dat is de God van het verbond.
2. Hij is 'uw Heilige', de Naam die erop wijst dat Hij de zonde moet oordelen.
3. Hij is 'de Schepper van Israël', Die hen heeft geschapen tot Zijn eer.
4. Hij is 'uw Koning', Die zal regeren tot hun zegen.

Verzen 16-21. Hij zal voor hen een weg banen 'in de zee' (een beeld van de volken) en een pad 'in machtige wateren' (een beeld van talloze moeilijkheden) om hen in 'iets nieuws', dat is de zegen van het Vrederijk, te brengen. Dan heeft Hij Zijn doel met Zijn volk bereikt, en dat is: 'Zij zullen Mijn lof vertellen.'

Verzen 22-25. In vers 24 zegt God dat hun zonden Hem zwaar wegen, zoals de last op een knecht. Hierbij denken we onwillekeurig aan het kruis. We zullen nooit in staat zijn te beseffen hoe groot het gewicht voor God is geweest om Zijn Zoon niet te sparen, maar Hem voor ons allen over te geven

(Rom. 8:32). De liefde die hierin is geopenbaard, is niet ten koste gegaan van Zijn heiligheid en gerechtigheid. Zij vormen er juist de basis van. Hij heeft het gedaan 'omwille van Mijzelf'. Hij is genadig én rechtvaardig. Zijn *genade* zien we in de dood van Christus, terwijl we daarin tegelijk ook Zijn *gerechtigheid* zien die met de zonde heeft afgerekend. Daarom kan Hij zeggen, en dat mogen wij met heel ons hart aannemen: 'Aan uw zonden denk ik niet.' Daarvoor komt Hem nu en tot in eeuwigheid onze aanbidding en toewijding toe!

Verzen 26-28. Tegen de achtergrond van de liefde en de vergeving van God steekt hun huidige gedrag schril af. Hun eerste vader, Jakob, had al gezondigd. Het volk en ook hun leiders zijn zondaars vanaf het begin van het volksbestaan en de hele geschiedenis door. Hun volhardende onbekeerlijkheid maakt het oordeel onvermijdelijk.

Jesaja 44

Verzen 1-5. Het hoofdstuk begint met een goddelijk 'maar', na het uitspreken van het oordeel over de zondigheid van het volk in het voorgaande vers (Jes. 43:28). De HEERE zegt dat Hij Zijn volk heeft 'verkozen'. Hij noemt het zelfs 'Jesjurun', dat de oprechte betekent (vgl. Deut. 32:15; 33:5,26) en vooruit ziet naar de toestand van gerechtigheid van Israël in het Vrederijk. In de beloften die volgen, beluisteren we de vreugde van God over hen. De nakomelingen van Jakob worden gezegend door de uitstorting van de Geest (Joël 2:28-29; vgl. Joh. 7:38-39). Het resultaat hiervan is nationale en geestelijke vruchtbaarheid. Wij staan op de drempel van die tijd. Vers 5 beschrijft de zegen voor de volken als gevolg van het herstel van Israël in zijn relatie met God.

Verzen 6-8. Er is geen andere God dan de HEERE. Hij is hun Verlosser (vers 6; Jes. 41:14; 43:14). Hij is ook 'de Eerste' en 'de Laatste' (zie ook Jes. 41:4; 44:6). De Heer Jezus noemt Zichzelf ook drie keer zo (Openb. 1:17; 2:8; 22:13). Dat toont aan dat Hij God is. Hij heeft alles gemaakt en daarbij alles zijn plaats gegeven. Dat geldt voor de schepping en ook voor de volken. Alles in de schepping vormt een harmonieus geheel. Hij bepaalt ook de toekomst en maakt die bekend. Als die God hun onbeweeglijke Rots is, voor wie zou Zijn volk dan nog bang zijn en op de afgoden willen vertrouwen?

Verzen 9-20. Steeds is het volk geneigd te vertrouwen op de afgoden van de volken. In dit licht volgt in deze verzen in bloemrijke taal een goddelijke bespotting van de afgoden en hun makers (vgl. Jer. 10:1-16). Een afgod van hout of goud is namelijk niets. Wel moeten we bedenken dat achter de afgoden *demonen* schuilgaan (Deut. 32:17a; 1 Kor. 10:19-20; Openb. 9:20). Het dienen en aanbidden van houten

of gouden afgodsbeelden is dan ook in werkelijkheid het dienen en aanbidden van demonen.

Als nieuwtestamentische gelovigen worden wij ook voor dit gevaar gewaarschuwd: 'Kinderen, wacht u voor de afgoden' (1 Joh. 5:21). Alles wat in ons denken en leven de plaats van de enige, waarachtige God inneemt, is een afgod. Het betreft elke zondige begeerte (Kol. 3:5). We moeten vooral oppassen voor Mammon, d.i. de god van het geld (Matt. 6:24). Die moeten we ontvluchten (1 Tim. 6:10-11). Alleen de Vader en de Zoon hebben recht op ons bezit, onze tijd, aandacht en aanbidding.

Verzen 21-23. Na de activiteiten van de mens zien we in deze verzen de activiteiten van de HEERE. Hij herinnert

Zijn volk eraan dat zij hun bestaan niet te danken hebben aan waardeloze, dode afgoden, maar aan Zijn verkiezing en bevrijding uit de slavernij van Egypte om als Zijn volk Zijn 'dienaar' te zijn. Dat is tegelijk de garantie dat Hij Zijn volk niet zal vergeten. Hij zal hun overtredingen en zonden, die scheiding veroorzaakten tussen Hem en hen, wegvagen als een nevel en een wolk. Dat is mogelijk door het bloed van Christus.

Verzen 24-28. Hier belooft de HEERE herstel en zegen. Om dat te bewerken gebruikt Hij koning Kores, die Hij 'Mijn herder' noemt. Hierin is Kores, hoe zwak ook, een beeld van de Heer Jezus, Die op volmaakte en definitieve wijze Zijn volk zal bevrijden van zijn vijanden en zal invoeren in de zegen van het Vrederijk.

ONESIFORUS

DEEL 2 - EEN MAN DIE BARMHARTIGHEID BEWEES

Kris Tavernier

Barmhartigheid voor het huisgezin van Onesiforus

Het eerste waarvoor Paulus bidt, is om 'barmhartigheid voor het huis[gezin] van Onesiforus'. Dat wil zeggen barmhartigheid voor zijn gezin op het actuele moment. Het feit dat Paulus namelijk bidt voor het huisgezin van Onesiforus, en pas later voor Onesiforus zelf, opent de vraag naar de situatie van deze broeder op dat moment. Vergelijk soortgelijke gebeden in bijvoorbeeld Romeinen 16:10-11, waaruit blijkt dat de uitdrukking zou kunnen aangeven dat Onesiforus zelf reeds overleden zou zijn geweest¹. Sommigen verbinden dit dan ook met de rouw van Timotheüs in deze brief.

Als deze visie klopt, zou dit voor zover bekend het oudste christelijke gebed voor een overledene in diens actuele situatie zijn. Ook de Joden kenden reeds zulke gebeden. Rooms-katholieke uitleggers gaan er graag van uit dat Onesiforus reeds overleden was en vinden hierin een grond voor het bidden voor overleden personen in hun situatie als gestorvenen. Stel dat Onesiforus reeds overleden zou zijn, dan nog klopt deze redenering niet. Immers, Paulus bidt voor barmhartigheid voor Onesiforus 'in die dag' (zie verderop), en niet voor de huidige situatie van de – al dan niet – overleden Onesiforus. Bidden voor een overledene met het oog 'op die dag', is iets anders dan bidden voor een overleden persoon in diens huidige situatie in het hiernamaals (alsof ons gebed daarop invloed zou kunnen uitoefenen). We noemen dit slechts voor de volledigheid, maar gaan er verder niet op in.

De tekst van Paulus leent zich echter ook heel gemakkelijk, en meer vanzelfsprekend, voor andere interpretaties.

1) Zie mijn studie 'Groet elkaar met een heilige kus' over Romeinen 16, beschikbaar op de OudeSporen website.

Was Onesiforus ziek? Was hij stervende? Maar het meest aannemelijk is: Was Onesiforus nu ver gescheiden van zijn gezin, mogelijk omdat hij zich bij Paulus in Rome bevond? Die gedachte wordt ondersteund door 2 Timotheüs 4:19, waar nogmaals de groeten worden overgebracht aan het huisgezin van Onesiforus. Hij was dus wellicht gewoon gescheiden van zijn gezin; en daarom bad Paulus voor het gezin van Onesiforus, dat hem in de actuele omstandigheden moest missen.

Dienstbare christelijke gezinnen of echtparen zijn een zegen voor velen, en vooral voor de plaatselijke gemeenten waar zij verblijven of de christelijke organisaties waarvoor zij zich inzetten. Zo lezen we bijvoorbeeld over Filippus en zijn vier profeterende dochters in Handelingen 21:9². Het is beslist een meerwaarde, wanneer het hele gezin gelovig is en zich eensgezind kan toewijden om dienstbaar te zijn. Laten we dankbaar zijn en bidden voor zulke gezinnen, want ook deze gezinnen hebben hun zorgen. Al te vaak hebben we daar geen oog voor, omdat we alles als vanzelfsprekend beschouwen. Het is jammer genoeg niet aan iedere gelovige gegeven om een compleet gelovig gezin te hebben, en het is dus goed ons erop toe te leggen om te bidden voor de gezinnen in onze gemeenten, de mogelijk ongelovige partner of de kinderen die nog een geloofskeuze moeten maken. Laten we dankbaar zijn voor gelovige gezinnen of echtparen, en laten we evenzeer voorbede doen voor degenen die alleenstaand zijn in het geloof in hun gezinssituatie.

Het is voor gezinnen niet altijd gemakkelijk om een lid van het gezin als dienstknecht in het evangelie te missen op bepaalde momenten. Het kan de man of de vrouw des huizes zijn, of een van de kinderen of afwisselend een van die allen. Het wordt soms te vaak als vanzelfsprekend aangenomen dat iemand steeds beschikbaar is, of bepaalde taken op zich neemt. Maar daar moet het hele gezin achter te staan, want elk gezinslid brengt hierbij de nodige offers. Dat wordt maar al te vaak vergeten. Laten we dus oog hiervoor hebben en ook de gezinsleden 'achter de schermen' (en vergeet daarbij vooral niet de kinderen) van tijd tot tijd bemoedigen en een uiting van waardering en dankbaarheid uitspreken.

Vanwege Onesiforus' optreden, en zijn gezin dat hem hierbij ondersteunde, bad Paulus het huisgezin van Onesiforus

2) Zie mijn artikel 'Filippus, de evangelist', eveneens beschikbaar op de OudeSporen website.

barmhartigheid toe op het actuele moment. Zo heeft hij ook Timotheüs barmhartigheid toegebeden in zijn beide brieven aan hem (1 Tim. 1:2; 2 Tim. 1:2)³. Het is een oprecht en bewogen gebed voor het gezin van Onesiforus, dat juist op dat moment de man in huis moest missen, zoals gezegd dus waarschijnlijk doordat deze zich ontfermde over Paulus in diens situatie. De basisgedachte van barmhartigheid is dat God ingrijpt om te helpen in tijden van nood.

Het Griekse woord voor barmhartigheid is 'eleos' en het betekent 'medelijden' of 'ontferming'. En is het verbonden met het Gr. zelfstandig naamwoord 'eleēmosunē', wat 'barmhartige daad' of 'gave, aalmoes' betekent. We moeten hier niet geringschattend over denken; aalmoezen waren namelijk van levensbelang. Een aalmoes was niet bedoeld als een klein restant, maar als een genereuze gave voor een noodlijdend persoon. Zo stond bijv. de discipelin Tabitha, beter gekend als Dorcas, erom bekend overvloedig te zijn in goede werken en het gul geven van aalmoezen (Hand. 9:36). Het geven van aalmoezen is in het Jodendom dan ook een van de drie daden van gerechtigheid, samen met het bidden en het vasten (vgl. Matt. 6).

God is een God die rijk is aan barmhartigheid (Ef. 2:4). Barmhartigheid of ontferming of erbarmen staan bij God dan ook hoog aangeschreven. Zo zijn de aalmoezen die Cornelius gaf nadrukkelijk door God opgemerkt (Hand. 10:31). Eigenlijk zijn heel wat wetten in de Thora met betrekking tot de armen, de wezen, de weduwen en de vreemdelingen op het principe van barmhartigheid gestoeld. Om ons een beeld te vormen van wat Paulus bedoelde, kunnen we denken aan de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan (Luk. 10:25-37). Daar verkeert een man in nood, na een wrede aanval door rovers. De Samaritaan zorgt eerst zelf voor de man, daarna zorgt hij ervoor dat de man de nodige zorg krijgt en hij neemt alle kosten dan ook nog eens voor eigen rekening. Deze barmhartigheid, of ontferming, of dit medelijden, verwacht God ook van ons. De Heer Jezus Christus wordt als Hogepriester gekenmerkt door barmhartigheid (Hebr. 2:17).

Mogelijk dacht Paulus vanuit zijn Joodse achtergrond ook aan het Hebreeuwse woord 'rèchem', wat naast barmhartigheid ook 'moederschoot' betekent. Het is de plaats waar het ongeboren kind de zorg, voeding, bescherming en al het nodige krijgt van de moeder. Dat is waar Paulus nu voor bidt voor het gezin van Onesiforus, dat het voorzien mag worden van al het nodige. Ik bedoel hier niet dat Paulus voor het gezin van Onesiforus bidt dat zij aalmoezen mogen krijgen, dat hadden ze wellicht niet nodig. Maar wel dat zijn huisgezin in alle dagelijkse besognes, die gepaard gingen met Onesiforus' afwezigheid, gezegend en verzorgd mocht worden door God. Hij bad dus dat God het gezin van Onesiforus zou voorzien van wat het nodig had, net zoals God had voorzien in de actuele nood van Paulus, en wel door middel van Onesiforus.

Hoe barmhartig zijn wij? Hebben wij een hart, dat openstaat voor de noden van anderen? Hebben wij ogen, die erop gericht zijn de noden van anderen te zien? Hebben wij handen, die zich uitstrekken om de nood van anderen te ledigen? Zijn wij graag bereid om instrumenten te zijn

3) We merken hier terloops op dat het uniek is dat Paulus het woord barmhartigheid opneemt in zijn begroeting aan het begin. Immers, alleen in de brieven aan Timotheüs bidt hij de geadresseerde barmhartigheid toe. Kennelijk was dit nodig voor Timotheüs. Voor een beter begrip verwijs ik alvast naar het kopje 'Onesiforus als voorbeeld voor Timotheüs'.

die God kan gebruiken om barmhartigheid te bewijzen aan mensen in nood? God voorziet en Hij is barmhartig, dat is absoluut waar. Maar het is even waar, dat God mensen hiervoor gebruikt. In Zijn Woord leert Hij ons wat barmhartigheid is, in ons hart bewerkt Zijn Geest een gezindheid van barmhartigheid, zodat Hij een beroep op ons kan doen wanneer Hij iemand barmhartigheid wil bewijzen.

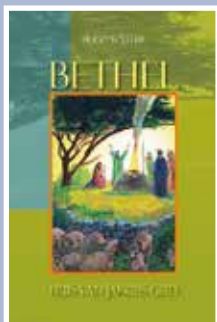
Barmhartigheid voor Onesiforus zelf 'in die dag'

Onesiforus heeft Paulus gezocht en gevonden. Nu bidt Paulus dat Onesiforus ook barmhartigheid mag vinden 'in die dag' (vgl. 2 Tim. 1:12; 2 Thess. 1:10; Openb. 22:12). Het gaat hem niet om de inspanning van het zoeken, maar om de grote vreugde van het vinden. Het is niet dat Onesiforus inspanning zal moeten leveren in die dag om barmhartigheid te mogen vinden van de Heer, alsof je dat moet zoeken. Waar Paulus voor bidt, is dat Onesiforus zo gezegend, bemoedigd, verkwikt en vreugdevol mag zijn door de barmhartigheid van de Heer, als dit met Paulus het geval is geweest door de daden van Onesiforus. Paulus bidt dat Onesiforus rijkelijk mag genieten van de beloning, die hij zal ontvangen van de Heer voor de barmhartigheid die hij aan Paulus heeft bewezen, evenzeer als het Paulus deugd heeft gedaan. Tegenover de barmhartigheid die hij tijdens zijn leven aan Paulus heeft bewezen, bidt Paulus Onesiforus barmhartigheid toe op de dag waarop de beloningen worden uitgedeeld.

Paulus zelf kon Onesiforus niet belonen op dat moment, maar de Heer kan dit wel doen in die toekomstige dag (1 Kor. 4:5; 2 Kor. 5:10). Dit is de dag van de rechterstoel van Christus, waarop de daden van de gelovigen zullen worden beoordeeld en waarop er beloning zal zijn voor al het goede dat iemand heeft gedaan. Zo schrijft Paulus ook over de kroon van gerechtigheid, die hijzelf en anderen zullen mogen ontvangen in die dag (2 Thess. 4:8). Zoals Jezus Zelf heeft gezegd: "Gelukkig de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid verkrijgen" (Matt. 5:7; vgl. Jak. 2:13). Zij die barmhartig zijn in dit leven, mogen rekenen op barmhartigheid in het toekomstige leven. Zij die anderen voorzien van wat ze nodig hebben, zullen door de Heer Zelf beloofd worden.

Houden wij rekening met die dag? Hebben wij oog voor de beloning op die dag? Maakt ons dat meer barmhartig tijdens ons leven hier op aarde? Er is een hier en nu, en er is ook een daar en later. Tussen die twee plaatsen en tijden staat de rechterstoel van Christus. Hij zal het hier en nu van de gelovige beoordelen, en er een waarde en beloning aan toekennen voor het daar en later – de eeuwigheid. We mogen dit natuurlijk niet gaan zien als een soort prestatiegeloof, waarbij we in het hier en nu zoveel mogelijk beloningen proberen te verzamelen voor het daar en later – alsof God dan verplicht zou zijn ons dingen te vergoeden of ons te belonen. Ik vrees dat we met zo'n denken echt naast de roos mikken. Ik vertrouw erop dat de lezer wel begrijpt wat ik bedoel. Maar het is dus wel waar, dat ons hier en nu betekenis heeft voor het daar en later. Wellicht moeten we zelfs zeggen dat het hier en nu slechts zijn waarde vindt in zoverre Hij er betekenis aan toekent voor het daar en later. Het hier en nu is tijdelijk, het daar en later is voor eeuwig. Moge Hij ons geven om het tijdelijke hier en nu te plaatsen in het licht van het eeuwige daar en later. Laat dit ons meer barmhartig maken, zoals Hijzelf barmhartig is.

ADVERTENTIE

Hugo Bouter

BETHEL, HUIS VAN
JAKOBS GOD

ISBN/EAN:
978-90-70926-34-2
112 pagina's, paperback

Verkoopprijs Euro 6,90

Kris Tavernier

GROET ELKAAR MET
EEN HEILIGE KUS

ISBN/EAN:
978-94-91797-59-0
72 pagina's, paperback

Verkoopprijs Euro 4,90

Hugo Bouter

JAKOBS LAATSTE
WOORDEN

ISBN/EAN:
978-90-70926-33-5
92 pagina's, paperback

Verkoopprijs Euro 4,90

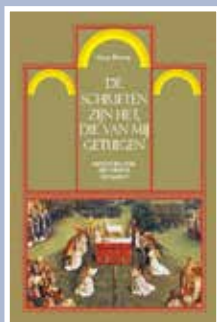

Johan Schep

U IS HEDEN DE
HEILAND GEBOREN

ISBN/EAN:
978-94-91797-55-2
64 pagina's, paperback

Verkoopprijs Euro 3,90

Hugo Bouter

DE SCHRIFTEN ZIJN
HET, DIE VAN MIJ
GETUIGEN

ISBN/EAN:
978-94-91797-53-8
92 pagina's, paperback

Verkoopprijs Euro 4,90

Hugo Bouter

MET GOD OP REIS
IN DE WOESTIJN

ISBN/EAN:
978-94-91797-54-5
84 pagina's, paperback

Verkoopprijs Euro 4,90

Hugo Bouter

JEZUS WEEET
ALLES

ISBN/EAN:
978-94-91797-50-7
60 pagina's, paperback

Verkoopprijs Euro 4,90

Deze uitgaven zijn verkrijgbaar via het CBC te Houten (de Christelijke Boeken Centrale).

Online uitgeverij
OudeSporen